

hajtás ellenük nem vezethető, még abban a védelemben is részesüljenek, hogy a valutavédelmi intézkedések megszüntetése után lehessen csak ellenük megkezdeni a peres eljárást. A külföldi hitelezők szempontjából pedig visszatetsző ez az intézkedés, mely a bírói munka ökonomiáját is rontaná a korlátozások lebontása után hirtelen lavinájával újra felveendő és megindítandó perekkel. A külföldi talán be fogja látni, hogy végrehajtást nem vezethet, de hogy addig, amíg ez az időpont elérkezik, még azokat a szükséges előkészületi cselekményeket se vihesse véghez, amelyek a követelésének majdani akadálytalan érvényesítéséhez szükségesek s majd a korlátozások megszüntetése után legyen kénytelen még évekre pert folytatni s így várakozási ideje a szükséges felül megnöveltessék — könnyen fogja olyan intézkedésnek tekinteni, amelyből vagy azt a következtetést vonja le, hogy Magyarországgal üzletet nem szabad kötni vagy, hogy saját kormányát retorziós eszközök igénybevételére serkentse. Egyik sem olyan kívánatos, hogy ezért a perfelfüggesztő rendelkezés fenntartandó volna.

Az árú- és értéktőzsde vezetőségét ezeknek a körülményeknek a felismerése késztette arra, hogy a kereskedelmi miniszter úrhoz felterjesztéssel forduljon, amely felterjesztésében azt kérte, hogy a külföldi hitelezők állandó képviselői jogosíttassanak fel arra, hogy ilyen pereiket lefolytathassák. Ideje volna, hogy az ügyvédség is hasonló mozgalmat indítson, mert e kérdés helyes megoldása nemcsak ügyvédi érdek, de gazdasági közérdek is. Ugy gondoljuk, hogy az ügyvédek, mint a külföldi hitelezők állandó képviselői ugyanígy feljogosíthatók lennének a perek lefolytatására, mint a kereskedelmi képviselők. Reméljük, hogy az ügyvédi közületek részéről rövidesen láthatjuk majd a szükséges megmozdulást, aminek eddigi elmaradását s hibáztatnunk kell és reméljük, hogy így a gazdasági élet és ügyvédség részéről meginduló közös akciónak rövidesen eredménye is lesz.

Dr. Brózik Félix.

JOGIRODALOM.

Római Jog. Irtá: Dr. Személyi Kálmán. A római jog magyar irodalma évtizedek óta majdnem a teljes mozdulatlanság képét mutatja. Pázmány Zoltánnak a pécsi egyetem római jogi tanárának néhány évvel ezelőtt megjelent könyve után most Személyi Kálmán budapesti egyetemi magántanár két kötetes munkája szakította meg a hosszú ideje tartó szünetet. Akik, mint mi azt az álláspontot valljuk, hogy a római jog tanítására feltétlen szükség van, örömmel kell, hogy üdvözljük Személyi munkáját. A könyv legnagyobb jelentőségét abban látjuk, hogy Személyi a római jog történetileg lezárt rendszerét mai szemmel elevenen tudja lát-

atni. A római jog igen megkövesedett tételeit a maguk életszerűségében az őket mozgató történeti erők reájuk való hatásában tünteti fel. A sokszor idézett római jogi parroemiákat, amelyeknek valódi tartalmát éppen megszokottságuk szinte elfeledteti, a jogélet eleveven mozgó tényezőjeként világosítja meg. Ennek egyik kitünő példája a római jognak a reguláról szóló tanítása. Személyi szemléletösen fejti ki a „non ex regula ius sumatur sed ex iure quod est regula fiat” tételének valódi értelmét és ebbeli jelentőségét. A regula a jogtételből elvont rendszező, félig a jogtanítás, félig a jogalkalmazás céljait szolgáló stilizált tétel. Hivatása nem jogtétel megteremtése, hanem a jogforrásokban adott joganyag tartalmi felfejtése, lapidáris összesűritése. Ugyancsak Személyi helyesen utal arra, hogy a jog elsajátításának megkönnyítése célja a reguláknak és nem a jogalkalmazás megmerevítése. (I. k. 66. l.) Ugyan e helyen említi ami történeti érdekesség számba is megy, hogy a híres regula Catoniana valójában az eredetileg érvénytelen hagyományra vonatkozóan tartalmazta azt a szabályt, hogy később érvényessé nem válhat. A regula Catoniana esetében tehát megismétlődött az absolutizmus érdekében megcsonkított princeps legibus solutus általánosítása, amely tétel esetében „his legibus” (tehát csak az ott szóbanforgó törvényekre vonatkozóan) adott mentességet a princepsnek. Ez a történeti megállapítás még mai gyakorlati jelentőségű is, mert ma is rendkívül sűrűn történik hivatkozás a quod ab initio vitiosum, non potest tractu temporis convallescere tételére, holott eredeti érvénytelenségnek utólagos convallescálását számos jogtétel pozitíve is elismeri. A jó részben a német jogi irodalomra támaszkodó magyar irodalom világában külön dicséretet érdemel Személyi könyve azon okból, mert a német irodalmon felül a francia, olasz és angol irodalomra is igen kiadósan figyelemmel van.

A könyvről szóló ez a megemlékezés nemcsak a jogi szaklapok természetszerű kötelességteljesítése és a végzett munka értékének kijáró elismerés, hanem a recenziónak az a másik vezető szempontja is, hogy az olvasó figyelmét reá irányítsa azokra a munkákra, amellyel érdemes foglalkozni. Személyi könyvét az a gyakorló jogász is sok tanulsággal fogja olvasni, akit egyébként a római jog holt jogforrási anyaga már nem érdekel, mert Személyi könyvének az a fentebb kiemelt érdeme, hogy történelmi távlatból eleven tételként tárja fel a római jog anyagát, a mai olvasónak a ma problémái szempontjából is sok okulást nyújt. B. S.

A kormányzói méltóság a magyar alkotmányjogban.
Irta: Dr. Gábor Gyula. Jogintézmények történeti megvilágítása nemcsak jogtörténeti szempontból fontos, hanem a